

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 343/2026-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **INVEST 15- EPERIA Prešov a. s.**, Karloveská 34, Bratislava, zastúpenej Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5Cob/161/2025, 5Cob/162/2025 z 26. januára 2026 v časti výroku I takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Ústavnému súdu bola 30. apríla 2026 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje, aby bolo napadnuté uznesenie v príslušnej časti zrušené, vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby jej bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia.

II.

Skutkové východiská

2. Žalobca [REDACTED] mal na základe nájomnej zmluvy z 24. novembra 2017 v užívaní nebytové priestory sťažovateľky. Žalobca v nebytových priestoroch vykonal stavebné úpravy a technické zhodnotenie. Nájom skončil 20. novembra 2020.

3. Na základe návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zo 6. decembra 2021 Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 12Cb/98/2021-226 zo 7. januára 2022 vydal neodkladné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľke ako žalovanej povinnosť zdržať sa užívania

vecí špecifikovaných v uznesení. Proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 3Cob/51/2022-271 z 31. marca 2022 uznesenie okresného súdu zo 7. januára 2022 zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

4. Žalobca 24. februára 2022 podal proti sťažovateľke žalobu o vydanie vecí (stavebných úprav a technického zhodnotenia), čím sa začalo konanie vo veci samej vedené pod sp. zn. 12Cb/33/2022. Sťažovateľka vo svojom vyjadrení k žalobe namietala, že požadované veci nie sú samostatnými hnutelnými vecami, ale v dôsledku stavebných prác splynuli s hlavnou vecou (Obchodným centrom) a stali sa jej neoddeliteľnou súčasťou. Žalobca podal 30. augusta 2022 repliku k vyjadreniu sťažovateľky a tá podala 3. januára 2023 dupliku k replike žalobcu. Žalobca podal 17. februára 2023 návrh na zmenu žaloby. Požadoval vydanie vecí a eventuálne zaplatenie 12 563,97 eur. Súd prvej inštalácie uznesením č. k. B4-12Cb/33/2022-364 z 28. mája 2024 pripustil zmenu žaloby a následne nariadil na 20. november 2024 pojednávanie, na ktoré sa žalobca nedostavil. Súd preto na návrh sťažovateľky rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalobca podal proti rozsudku pre zmeškanie dva opravné prostriedky, a to odvolanie a návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktorý súd prvej inštalácie zamietol uznesením č. k. B4-12Cb/33/2022-457 z 10. júna 2025.

5. Krajský súd napadnutým uznesením v I. výroku zrušil rozsudok pre zmeškanie žalobcu a vec vrátil súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie a v II. výroku potvrdil uznesenie súdu prvej inštalácie č. k. B4-12Cb/33/2022-457 z 10. júna 2025. Svoje rozhodnutie zrušiť rozsudok pre zmeškanie žalobcu založil na jedinom odvolacom dôvode, a to na nesplnení materiálnych podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie z dôvodu predchádzajúcej procesnej aktivity žalobcu. V odôvodnení uznesenia odvolací súd konštatoval, že z obsahu spisu nevyplýva taký postup žalobcu, z ktorého by bol zrejmý jeho skutočný nezáujem o konanie alebo snaha spôsobovať prieťahy. Poukázal na viacero procesných úkonov žalobcu a uzavrel, že jeho jediným pochybením bola neúčast' na jednom pojednávaní. Tento ojedinelý nedostatok podľa odvolacieho súdu neodôvodňoval prijatie tak prísnej sankcie, akou je rozsudok pre zmeškanie.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Odvolací súd podľa sťažovateľky mechanicky sčítal všetky úkony žalobcu bez ohľadu na ich povahu a kontext, čím dospel k chybnému záveru o jeho „aktivite“. Konanie o nariadenie neodkladného opatrenia vedené pod sp. zn. 12Cb/98/2021 je z procesného hľadiska samostatným konaním s vlastnými pravidlami a účelom. Začalo sa na samostatný návrh ešte pred podaním žaloby vo veci samej. Podania žalobcu v tomto akcesorickom konaní, ktoré prebiehalo pred podaním žaloby vo veci samej, preto nemožno považovať za procesnú aktivitu v základnom (meritórnom) konaní vedenom pod sp. zn. 12Cb/33/2022. Odvolací súd mal podľa sťažovateľky podania v konaní o nariadení neodkladného opatrenia pri posudzovaní aktivity v meritórnom konaní úplne ignorovať. Navyše, vzhľadom na kvalitatívnu zmenu žaloby (ktorou žalobca uplatnil iné právo), nebola zo strany žalobcu vyvinutá žiadna procesná aktivita.

7. V samotnom meritórnom konaní vykonal žalobca iba tri relevantné úkony, a to podanie žaloby 24. februára 2022, zmena žaloby 17. februára 2023 a replika 30. augusta 2022. Zmenu žaloby však nemožno podľa sťažovateľky považovať za dodatočnú procesnú aktivitu, ktorá by mala žalobcu „chrániť“ pred následkami rozsudku pre zmeškanie. Zmena žaloby je legitímny prejav dispozičnej zásady, pričom v tomto prípade bola zmena navyše nevyhnutnou nápravou väd pôvodnej žaloby, keďže pôvodne navrhovaný petit (vydanie vecí, ktoré splynuli s hlavnou vecou) bol zjavne nevykonateľný. Nešlo teda o ďalší prejav aktivity nad rámec nevyhnutných úkonov na udržanie žaloby v konaní. Skutočná procesná aktivita žalobcu tak bola minimálna – v rozsahu dvoch podaní.

8. Sťažovateľka tiež uvádza, že odvolací súd vo svojom odôvodnení aplikoval princípy a judikatúru, ktoré sa týkajú rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa § 274 CSP, hoci v danom prípade išlo o rozsudok pre zmeškanie žalobcu (§ 278 CSP). Tieto dva inštitúty však majú diametrálne odlišné predpoklady a účel. Požiadavky na procesnú starostlivosť žalobcu sú a musia byť vyššie. Ak žalobca, ktorý je pánom sporu (*dominus litis*), bez ospravedlnenia nepríde na kľúčový procesný úkon – pojednávanie, prejavuje tým nezáujem o ním iniciované konanie. Aplikovať v takejto situácii benevolentnejší prístup určený pre žalovaných je popretím zmyslu a účelu § 278 CSP a vedie k neprípustnému zvýhodňovaniu jednej strany sporu. Ak by sa procesná aktivita žalobcu posudzovala podľa kritérií, ktoré sú relevantné pre obranu žalovaného, viedlo by to k absurdnému záveru, že inštitút rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP by sa v praxi stal takmer neaplikovateľným, keďže žalobca je z povahy veci vždy procesne aktívny minimálne tým, že podá žalobu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

10. Úlohou ústavného súdu je v zásade posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok. To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú v zásade ako celok, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd (IV. ÚS 79/2020). Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi. Takýto prieskum je pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola napravitel'ná v ďalšom konaní.

11. Predmetom prieskumu je zrušujúce uznesenie krajského súdu vo vzťahu k rozsudku pre zmeškanie, ktorý treba vnímať ako procesný odklon a ktorý žiadnym spôsobom nenaznačuje, ako bude spor v konečnom dôsledku vyriešený. Práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné vnímať s ohľadom na definitívny výsledok konania pred všeobecnými súdmi. Opačný prístup by bol z pohľadu ústavného nesprávny, keďže by viedol nie k ochrane základných, na výsledok zameraných ústavných práv strán sporu, ale k tomu, že ústavný súd by vykonával dohľad nad tým, či všeobecné súdy pri svojich konaniach definitívne

nekončiacich postupoch a rozhodnutiach správne aplikujú podústavné právo. Takýto prístup by bol celkom nesprávny, keďže by z ústavného súdu vytvoril ďalšiu inštanciu všeobecného súdnictva, ktorá by vykonávala dohľad nielen nad výsledkami civilných sporov, ktoré sú zásahmi do základných práv, ale aj nad rôznymi čiastkovými, často nadbytočnými procesnými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov.

12. Keďže namietané uznesenie krajského súdu meritórne a s konečnou platnosťou neriešilo a ani nevyriešilo predmet sporu, nedošlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľky. Sťažovateľka môže v pokračujúcom konaní pred všeobecným súdom reálne uplatniť všetky svoje práva. Viac ako na nepriaznivých okolnostiach protistrany by sťažovateľka mala zakladať úspech v spore na presvedčivosti a dôvodnosti vlastných argumentov a v prípade rozsudku pre zmeškanie počítat s tým, že tento inštitút je určený predovšetkým na prípady úplnej pasivity protistrany, čo zjavne nie je tento prípad.

13. Krajský súd definitívne vyriešil procesnú otázku, či podľa podústavného práva mal byť spor vo vzniknutej situácii nedostavenia sa žalobcu na pojednávanie vyriešený rozsudkom pre zmeškanie. Sťažovateľkou namietaný zásah do jej ústavných práv, ktorý vychádza z nesprávnosti rozhodnutia krajského súdu, však nevykazuje znaky excesu pri výklade procesných noriem, ktoré umožňujú vysloviť nesplnenie podmienok pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie. Úvaha krajského súdu, podľa ktorej neboli splnené podmienky pre takéto rozhodnutie podľa § 278 CSP, nie je výkladovým excesom, ktorý by bol spôsobilý viesť k záveru, že by šlo o zjavný právny omyl pri aplikácii podústavného procesného práva.

14. Je teda udržateľný záver krajského súdu o tom, že nebol daný dôvod rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, a to osobitne s ohľadom na to, že žalobca bol v spore aktívny tak, že urobil viacero procesných úkonov (celkom 6). Tento prístup krajského súdu je prejavom reakcie na závery judikatúry nielen najvyššieho, ale aj ústavného súdu o nevhodnosti prepiať formalizmu pri rozsudku pre zmeškanie s tým, že pred rozhodnutím rozsudkom pre zmeškanie do úvahy treba vziať aj iné okolnosti: presvedčivosť žaloby (2Obdo/54/2022) či zrejmý nezáujem a nečinnosť strany (III. ÚS 341/2024). Je tomu tak preto, že rozsudok pre zmeškanie z čisto formálnych dôvodov naráža na limity ústavnosti (5CdoGp/1/2019, 7Cdo/326/2021).

15. K zrušeniu rozsudku pre zmeškanie tak viedlo krajský súd v rozhodujúcej miere zhodnotenie procesnej aktivity žalobcu v priebehu konania. Žalobca v konaní urobil viacero procesných úkonov a jeho jediným pochybením bola neúčast' na pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie. Námietky sťažovateľky spochybňujúce aktivitu žalobcu, keďže niektoré krajským súdom argumentačne použité úkony uskutočnil v skoršom konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, sú nedôvodné. Požadované nariadenie neodkladného opatrenia a následná žaloba mali evidentne rovnaký skutkový základ a úzko spolu súviseli aj po právnej stránke, preto ústavný súd nevidí problém v tom, že krajský súd na účel spochybnenia rozsudku pre zmeškanie použil ako argument aj úkony z konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Ani sťažovateľkou akcentovaná zmena žaloby nemôže slúžiť argumentačne na jej prospech, keďže zmena žaloby tiež reflektovala identický skutkový stav, teda nie je dôvod hodnotiť tento úkon ako neslúžiaci podpore záveru o procesnej aktivite žalobcu.

16. Neobstojí ani sťažovateľkina argumentácia, že odvolací súd vo svojom odôvodnení aplikoval princípy a judikatúru, ktoré sa týkajú rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa § 274 CSP. Uvedená judikatúra sa nepochybné vzťahuje na inštitút rozsudku pre zmeškanie ako taký, čo vyplýva aj z krajským súdom citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/326/2021 z 31. marca 2022, ktoré hovorí o rozsudku pre zmeškanie „podľa § 274, resp. § 278 CSP“.

17. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že vo veci sťažovateľky nemožno dospieť k záveru, že by zrušujúce uznesenie krajského súdu predstavovalo zásah do jej ústavných práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Ústavnú sťažnosť preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu